

A bírálóbizottság értékelése

Csukovits Enikő a középkori nyugat-európai Magyarország-kép monografikus feldolgozásával hiánypótló feladatra vállalkozott. A disszerens a sokszínű források típusait és műfajait meghatározott kritériumrendszer alapján választotta ki. Jellemző forrástípusok konkrét, reprezentatív példái révén, esettanulmányok formájában jár körül több nézőpontot.

A Szerző több forrásban is összeveti, hol helyezkedett el hazánk a nemzetek rangsorában, s más népekhez viszonyítva rajzolja meg az ország pozícióját. Meggyőzően állapítja meg, hogy az Anjouk és Zsigmond európai politikája nagy hatással volt az ország-kép változására, valamint az oszmánok megjelenése át-és felértékelte a Királyság szerepét. A disszerens a modern nemzetkarakterológia módszertani eszköztárával dolgozva szintetikus történeti narratívába helyezi, miként változott a korábbi előítéllettel teli jellemzés a középkor utolsó századaiban: rámutat, az alkalmankénti negatív vélemények ellenére az összkép realista és pozitív. Konstatálja, hogy a kibontakozó közös jellemzők nem állnak távol pl. a Werbőczy-féle önképtől. Hangsúlyozza, hogy a nyugatiak nem tekintették a magyarokat keleti, tőlük markánsan különböző népek.

A Szerző két nagy könyvtár magyar vonatkozású ismeretanyagát is áttekintette. A forrásokból kibontakozó kép korrekciójára is szükség van, hiszen azok hatása korlátozott volt, s annak kiszélesülése csak a könyvnyomtatás után vált lehetségessé.

Érdeme a kartográfiai irodalom bevonása és a Magyarországra vonatkozó *mappae mundi* források összeállítása.

A felmerült kritikai megjegyzésekre a disszerens kimerítően válaszolt.

A Szerző igen széles, eddig ismeretlen vagy alig hasznosított forrásanyag alapján rajzol egy, a korábbinál sokkal árnyaltabb, eleven Magyarország-képet. Elemzései kritikus és kiegyensúlyozott következtetésekhez vezettek. Úttörő, szisztematikus próbafúrása, invenciózus munkája sokszínű, nagy távlatokat átfogó, s több tudományág számára is jelentős új eredményeket mutat fel. A kutatás várakozással tekint a magyar önképet vizsgáló újabb eredményeire is.

A bizottság támogatja a munka magyar és idegen nyelven való kiadását, ami a közvélemény számára is azonosíthatóvá tehetné a máig élő sztereotípiák eredetét.

A bizottság a disszerens számára az MTA doktora cím megítélését messzemenően támogatja.